

управління підприємством і оприлюднювати її з метою інформування громадськості про результати такої діяльності, що є одним з факторів формування ділового іміджу та сприяє зміцненню економічної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Поліщук О.Т. Сутність та деякі облікові аспекти витрат на якість продукції. *Проблеми економіки*. 2015. № 1. С. 226-231.
2. Сироїд Н.П. Екологічна якість продукції: обліковий підхід в умовах стійкого розвитку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнародний збірник наукових праць*. 2016. Вип.2-3 (35). С. 356-377.
3. Ткачук Л. М., Калугаряну Т. К. Якість продукції: методологічні та прикладні аспекти. *Ефективна економіка*. 2013. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2018>.

Королюк Т.М., к.е.н., доцент
Тернопільський національний технічний
університет ім. І. Пулюя, м. Тернопіль, Україна

НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ

Питання напрямів управління ризиками системи обліку досліджувалися як вітчизняними, так і зарубіжними вченими. Так, Гнилицька Л. зазначає, що одним з таких заходів є розробка методики управління ризиками на основі комбінування експертних оцінок та аналізу чутливості прибутку підприємства до факторів ризику. Доцільність використання даної методики автор обґрунтовує усуненням суб'єктивізму при оцінці ступеня впливу ризику на показники діяльності підприємства та можливістю визначати пріоритетність заходів щодо мінімізації найбільш суттєвих ризиків в умовах обмежених корпоративних ресурсів, якими володіє підприємство [1, с. 42]. Запропонована методика управління ризиками складається з трьох етапів. Перший етап полягає у виявленні ризиків, властивих окремим функціям діяльності підприємства, на основі експертних оцінок та їх ранжування за критерієм ймовірності настання. Далі на другому етапі необхідно здійснити оцінку впливу виявлених факторів ризику на прибуток підприємства, використовуючи при цьому методики аналізу чутливості й аналізу беззбитковості. На основі цього визначається ранг ризику за критерієм суттєвості збитку, спричиненого його дією. І на заключному, третьому етапі, здійснюється визначення загального рангу ризику як суми рангів, що отримані на двох попередніх етапах. Дана методика пройшла апробацію на одному з приладобудівних підприємств – членів УСПП.

Атамас П. Й., Атамас О. П., Крамаренко Г. О. виділяють два основні типи стратегій нейтралізації ризиків в процесі формування моделі управління ризиками підприємства та забезпечення ефективності його діяльності – активний і пасивний. Активна стратегія передбачає здійснення ризикових ситуацій із використанням методів запобігання їх негативним наслідкам від впливу неочікуваних подій чи явищ, а саме: комерційне страхування та самострахування ризиків, їх диверсифікація та хеджування. В той час як пасивна стратегія являє

собою повну або часткову відмову від здійснення ризикових операцій навіть при можливості отримання позитивних наслідків [2, с. 62].

Вигівська І. М. наводить три управлінські заходи з прийняття керівництвом підприємства підприємницьких ризиків. Перший захід полягає у відмові від певної діяльності, тобто здійснення ризикованих операцій і отримання можливих доходів. Це обумовлює проблему вибору альтернативної господарської діяльності. В якості другого варіанту виступає повна згода керівництва підприємства на здійснення ризикових операцій і без заходів застереження здійснити відповідні записи в бухгалтерському обліку про реалізацію господарської операції. І третім варіантом є створення суб'єктом господарювання резервів/фондів ризику за рахунок витрат або прибутку або здійснити зовнішнє страхування господарської операції сторонньою організацією [3].

Усатова Л. В., Семикіна Л. Н., Арська Є. В. виділяють систему управління ризиками як невід'ємну складову обліково-аналітичної системи для забезпечення економічної безпеки підприємства. Для цього необхідно виявити фактори (зовнішні і внутрішні) функціонування підприємства і впливу на величину ризику, згрупувати їх залежно від ступеня впливу на безпеку підприємства та розробити методи оцінки величини кожного виду бухгалтерського ризику, а також можливих наслідків його прояву. І залежно від того, наскільки повно будуть виявлені ризики, тим точніше може бути оцінена майбутня ситуація та ефективніше можуть бути обрані методи управління ризиком. Процес управління бухгалтерськими ризиками з метою забезпечення економічної безпеки підприємства автори представляють наступними етапами: попередній аналіз ризиків; аналіз ризиків в процесі функціонування інформаційної служби; розробка управлінського рішення; розробка коригуючого рішення [4, с. 31]. Крім того, науковці зазначають, що для забезпечення безперервності діяльності господарюючого суб'єкта необхідно регламентувати облікові процедури для ідентифікації ризиків та виявлення їх наслідків. Зовнішні зацікавлені користувачі повинні бути проінформовані про ті господарські ризики, які в майбутньому можуть з великим ступенем ймовірності вплинути на ринкову вартість господарюючого суб'єкта. Відповідно інформація про господарські ризики формується та подається наступними основними способами: 1) подання до бухгалтерської звітності даних про господарські ризики підприємства в несистематизованому вигляді; 2) подання до бухгалтерської звітності даних про ризики і про наслідки їх дій в несистематизованому вигляді; 3) відображення на рахунках бухгалтерського обліку наслідків дії господарських ризиків і відповідне розкриття цієї інформації в звітності [4, с. 32]. Розкриття інформації про ризики, їх наслідки в обліку та звітності підтверджує цілеспрямовану роботу менеджменту з виявлення ризиків та усунення їх наслідків, що підвищує інформаційну прозорість діяльності підприємства та створює передумови для зацікавленості зовнішніх користувачів у співпраці з підприємством.

Постійні та динамічні зміни у середовищі функціонування суб'єктів господарювання зумовлюють ризикові ситуації в їх діяльності. Постійний контроль та своєчасний вплив на усунення їх наслідків – важливе завдання

сучасного менеджменту підприємств, яке забезпечується даними бухгалтерського обліку. Ефективність управління ризиками залежить від обраних підходів розкриття інформації в системі обліку.

Список використаних джерел:

1. Гнилицька Л. Використання обліково-аналітичних технологій при розробці методики управління підприємницькими ризиками в системі економічної безпеки підприємства. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 3. С. 41–47.
2. Атамас П. Й., Атамас О. П., Крамаренко Г. О. Роль бухгалтерського обліку в управлінні ризиками підприємництва. *Академічний огляд*. 2016. № 1. С. 60–69.
3. Вигівська І. М. Місце бухгалтерського обліку в управлінні підприємницькими ризиками. *Moderní vymoženosti vědy – 2009 : Materialy V mezinárodní vědecko-praktická conference*. Ekonomické vědy. Díl 2. Praha, 2009. Р. 92–94.
4. Усатова Л. В., Семькина Л. Н., Арская Е. В. Управление рисками учетно-аналитической системы затрат в целях достижения непрерывности деятельности хозяйствующего субъекта. *ФЭС: Финансы. Экономика. Стратегия*. 2012. № 10(60). С. 27–37.

Кухарчук І.О., Петрук Т.А., студентки
Науковий керівник: Нежива М.О., канд.
екон. наук, доцент Київський національний
торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Найголовнішою умовою функціонування і розвитку підприємництва в економіці будь якої країни є фінансова безпека підприємства. Це спричинено конкуренцією на зовнішньому та внутрішньому ринках. Функція безпеки є невід'ємною з огляду на забезпечення життєздатності кожного суб'єкта господарювання, що об'єктивно обумовлює потребу в її включенні до планової роботи, особливо за умов політичної та економічної нестабільності України в теперішній час.

Фінансова безпека як складова і сама система економічної безпеки суб'єктів господарювання потребує постійного контролю, ефективного управління та вдосконалення, задоволення потреб яких аудит зможе забезпечити.

Аудит як форма контролю являє собою перевірку даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її вірогідність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів [1].

В процесі забезпечення фінансової безпеки підприємства аудит використовується, як правило, для здійснення контрольних функцій. Найкращим підходом до здійснення аудиторських перевірок є забезпечення незалежності фахівців-аудиторів або експертів, тобто проведення таких перевірок незалежною консалтинговою або аудиторською фірмою. Це забезпечує об'єктивність